

**VISAGINO LOPŠELIO - DARŽELIO „AUKSINIS GAIDELIS“
(VAIKYSTĖS PEDAGOGIKOS CENTRO)
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VISAGINO LOPŠELIO – DARŽELIO „AUKSINIS GAIDELIS“
(VAIKYSTĖS PEDAGOGIKOS CENTRO) EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO
PLANO PATVIRTINIMO**

2026 m. balandžio 15 d. Nr. V-29

Visaginas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 13 straipsnio 4 dalies 7 punktu ir Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) nuostatų, patvirtintų Visagino savivaldybės tarybos 2025 m. rugsėjo 18 d. sprendimu Nr. TS-156 „Dėl Visagino švietimo įstaigų nuostatų patvirtinimo“ 28.15 punktu:

1. T v i r t i n u Visagino lopšelio - darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) Ekstremaliųjų situacijų valdymo planą (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Visagino lopšelio – darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) direktoriaus 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymą Nr. V-151 dėl Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“.

L.e.direktoriaus pareigas

Irina Petrova

PATVIRTINTA
Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“
(Vaikystės pedagogikos centro) direktoriaus
2026 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. V-29

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANAS

(Tarybų g. 9, Visaginas)

**Visaginas
2026 m.**

PLANO TURINYS

Plano turinys		3
Plano tikslinimo lapas		4
Plano atnaujinimo lapas		5
Plano kopijų (plano išrašų) skirstymo lapas		6
I. Bendrosios nuostatos		7
II. Gresiantys įvykiai		10
III. Perspėjimo apie gresiantį ar susidariusį įvykį organizavimas ir veiksmų koordinavimas		13
IV. Informacijos apie įvykį gavimo ir perdavimo tvarka		13
V. Įstaigos darbuotojų ir lankytojų apsauga gresiant ar susidarius įvykiui, įstaigos darbuotojų ir lankytojų apsauga:		14
1. Evakavimas		14
2. Apsaugos priemonės		15
3. Pirmoji medicininė pagalba		15
4. Kolektyvinės apsaugos statiniai ir jų panaudojimo galimybės		15
VI. Gresiančių ar įvykusių įvykių likvidavimo ir jų padarinių šalinimo organizavimas ir koordinavimas:		16
Veiksmai, kilus labai didelio rizikos lygio pavojui. Užkrečiamosios ligos protrūkis. Koronavirusas (COVID-19).		16
VII. Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nurodytų užduočių vykdymo organizavimas		17
VIII. Veiklos tęstinumo užtikrinimas		17
IX. Baigiamosios nuostatos		18
Plano priedai:	Priedo Nr.	17
Ekstremaliųjų situacijų įstaigoje valdymo grupė	1	19
Civilinės saugos veiksmų planas	2	20
Civilinės saugos rekomendacijas, kaip elgtis pavojingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (epidemijos ar pandemijos) metu	3	23
Civilinės saugos rekomendacijas, kaip elgtis kilus gaisrui miške ar durpyne	4	24
Civilinės saugos rekomendacijas, kaip elgtis kaitros metu	5	25
Civilinės saugos rekomendacijas, kaip elgtis kilus radiaciniam pavojui	6	27
Rekomendacijos kaip elgtis puolant bitėms, širšėms, vapsvoms ir kamanėms	7	29

PLANO TIKSLINIMO LAPAS

Plano tikslinimas-procesas, kai planas yra tikslinamas. Plano tikslinimas atliekamas ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus, jeigu iki tol nebuvo atliktas įstaigos reorganizavimas arba neatsirado kitų veiksnių, dėl kurių nukentėjo plano veiksmingumas.

Pataisos registruojamos lentelėje:

Eil. Nr.	Tikslinta	Data	Atsakingo asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas

PLANO ATNAUJINIMO LAPAS

Planas atnaujinimas - procesas, kai planas yra peržiūrimas iš esmės. Jį rekomenduojama atlikti vieną kartą per 3 metus arba anksčiau, atsižvelgiant į ūkio subjekto, kitos įstaigos civilinės saugos sistemos parengčiai užtikrinti įtaką turinčius veiksnius (pvz., įvykus įvykiui, po civilinės saugos pratybų, atsiradus naujiems pavojams, pasikeitus civilinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams, pertvarkius ar modernizavus įrenginius, technologinius procesus ar įvykus kitiems pokyčiams, didinantiems galimų įvykių riziką ir mažinantiems darbuotojų saugumą). Plano atnaujinimai turi būti suderinti su institucijomis, įtrauktomis į planą. Patvirtinto plano kopijos (plano išrašai) išsiunčiamos į planą įtrauktoms institucijoms. Plano atnaujinimo procedūrą atlieka Ūkio padalinio vadovė, atsakinga už civilinę saugą.

Pataisos registruojamos lentelėje.

Eil. Nr.	Tikslinta	Data	Atsakingo asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas
1.			Ūkio padalinio vadovė Vėra Misiūnienė

**PLANO KOPIJŲ (PLANO IŠRAŠŲ)
SKIRSTYMO LAPAS**

Eil. Nr.	Plano kopijos pateikiamos, pateikimo būdas	Data	Atsakingo asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) (toliau – Įstaiga) ekstremaliųjų situacijų valdymo planas (toliau – Planas) – tai dokumentas, kuriuo reglamentuojamas materialinių ir žmoniškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms ar ekstremaliesiems įvykiams.

Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) ekstremaliųjų situacijų valdymo planas-dokumentas, kuriuo vadovaujasi Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras) direktorius. Planas reikalingas tam, kad darbuotojai būtų laiku perspėti apie gresiančią ekstremaliąją situaciją, būtų pranešta apie jos galimus padarinius ir priemonės jiems šalinti, kad būtų tinkamai organizuoti ir koordinuoti vietos savivaldos institucijų, ministerijų padalinių, valstybinių tarnybų ir kitų institucijų veiksmai vykdant gyventojų apsaugos priemones, organizuojant gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus bei ekstremaliųjų situacijų padarinių šalinimo darbus, kad būtų pateikta operatyvi informacija Visagino priešgaisrinei gelbėjimo valdybai.

Plano tikslai yra:

- padėti įstaigos direktoriui, organizuoti ir koordinuoti gresiančių ar susidariusių ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą;
- užtikrinti prevencinių priemonių ekstremaliosioms situacijoms išvengti arba susidarymo galimybėms sumažinti vykdymą ir įgyvendinimą;
- įvertinti galimas ekstremaliasias situacijas ir atlikti galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę;
- padėti įstaigos darbuotojams, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, išvengti ar patirti kuo mažiau žalos, išlaikyti rimtį, išsaugoti gyventojų gyvybę, sveikatą, turtą, apsaugoti aplinką;
- užtikrinti optimalų įstaigos materialinių išteklių panaudojimą gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms; - rengti darbuotojus praktiniams veiksams, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, skatinti jos iniciatyvą civilinės saugos srityje ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos sistemos veikla.

Įstaigos apibūdinimas:

	Visagino lopšelis-darželis „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras)
Kodas	190230639
Adresas	Tarybų g. 9, Visaginas LT-31134
Pavaldumas	Visagino savivaldybės administracija
Įstaigos vadovas ir jo kontaktiniai duomenys	L. e. direktorės pareigas Irina Petrova (+370 386) 71706, mob. +370 657 87676
Veiklos pobūdis	Ikimokyklinis ir priešmokyklinis vaikų ugdymas
Teritorijos plotas	3657,25 kv.m
Darbuotojų skaičius:	53
Auklėtinių skaičius	113
Grupių skaičius	8
Įstaigos darbo laikas	07:00 - 17:30 val.
Už civilinę saugą atsakingas darbuotojas ir jo kontaktiniai duomenys	Ūkio padalinio vadovė Vėra Misiūnienė +370 615 70822
Naudojamos ir sandėliuojamos pavojingos medžiagos	Pavojingų medžiagų nėra. Lopšelio-darželio buitinėms reikmėms naudojamos cheminės valymo bei dezinfekavimo priemonės.

Turimos individualios ir kolektyvinės apsaugos patalpas	Patalpos, kurias esant reikalui būtų galima pritaikyti kaip kolektyvinės apsaugos patalpas (sporto salė, aktų salė, kabinetai,)
Turimos gaisrų gesinimo priemonės	Gesintuvai MG-6 12 vnt.
Elektros energijos tiekimas	AB „ESO“ prižiūri elektros tinklus, UAB Enefit Lietuva teikia aptarnavimo paslaugas.
Geriamojo vandens tiekimas	SĮ Visagino energija
Kanalizacija	SĮ Visagino energija
Patalpų šildymas	SĮ Visagino energija
Ryšiai	AB Telia

Visagino lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) trumpas apibūdinimas

Lopšelio-darželio „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centro) ikimokyklinė ugdymo įstaiga yra įsteigta ir veiklą pradėjo 1985m. Teritorijos dydis 6402 m². Teritorija apsodinta ir aptverta, suskirstyta į veiklos zonas: žaidimų aikštelės, ūkinis kiemas. Teritorijoje yra 4 (keturios) pavėsines vaikų žaidimams. Lopšelis-darželis turi du įvažiavimus į teritoriją: iš Tarybų g. ir iš Taikos pr. pusės, kelias išasfaltuotas, apie pastatą takeliai išgrįsti plytelėmis. Galinėje teritorijos dalyje yra atsarginiai išėjimo varteliai ir išvažiavimo/įvažiavimo automobiliams vartai. Darželio pastatas yra dviejų aukštų. Patalpų aukštis 3,80 m. Pastate išdėstytos 8 grupės, kuriose nuolat yra vaikai, veikla vyksta pagal sudarytą grafiką. Pastato plotas 3657,25 m². Lopšelyje-darželyje dirba 53 darbuotojai. Iš jų 31 aptarnaujančio personalo ir 22 mokytojų. Ugdymo įstaigą lanko 113 vaikų. Veiklos pobūdis - ikimokyklinis ir priešmokyklinis vaikų ugdymas.

Plane vartojamos sąvokos ir santrumpos

Avarija-netikėtas įvykis, sukėlęs sprogimą, gaisrą, statinių visišką ar dalinį sugriovimą, technologinio proceso nuostolingą sutrikimą, sunkų grupinį nelaimingą atsitikimą, pavojingų medžiagų išsiveržimą į aplinką, kai padaroma žala žmonėms ar aplinkai įvykio vietoje ar už jo ribų.

Civilinė sauga-veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

Civilinės saugos pratybos-valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų mokymas ir civilinės saugos sistemos parengties patikrinimas, kai tariamomis ekstremaliosiomis sąlygomis tikrinami veiksmai ir procedūros, numatytos ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, tobulinami valdymo įgūdžiai, mokomasi praktiškai organizuoti gyventojų ir turto apsaugą nuo ekstremaliųjų situacijų poveikio ir atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius.

Gresiantys įvykiai-visi įstaigoje galimi pavojai, nustatyti atlikus galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, kurių rizika įvertinta kaip labai didelė ar didelė.

Ekstremalusis įvykis-nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremalioji situacija-dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą.

Įvykis-ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas (toliau-operacijų vadovas)-civilinės saugos sistemos subjekto valstybės tarnautojas, darbuotojas ar valstybės politikas, paskirtas vadovauti

visoms civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje.

Ekstremaliųjų situacijų prevencija- kryptingai vykdoma pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms priemonių visuma, kad būtų išvengta ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta žmonėms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklai, turtui ir aplinkai.

Ekstremaliųjų situacijų valdymo planas-dokumentas, kuriuo reglamentuojamas materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms.

Gebėjimo darbai-veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti žmonių gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą ir (ar) nugabenti juos į sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat apsaugoti aplinką.

Gelbėjimo darbų vadovas-civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, iki operacijų vadovo paskyrimo ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

Neatidėliotini darbai- veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir būtiniausių gyvenimo sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.

Materialiniai ištekliai-nekilnojamas turtas, transporto priemonės, statybinės medžiagos ir kiti ištekliai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti.

Pavojingasis objektas-visa veiklos vykdytojo valdoma teritorija, įskaitant įprastą ir susijusią joje esančią infrastruktūrą ar vykdomą veiklą, kurios viename ar keliuose įrenginiuose yra pavojingųjų medžiagų.

Pavojingoji medžiaga- medžiaga, mišinys ar preparatas, nurodytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta sąraše arba atitinkantis nustatytus kriterijus ir esantis žaliavų, gaminių, šalutinių produktų, liekanų ar tarpinių produktų pavidalo, įskaitant medžiagas, kurios gali susidaryti kilus avarijai.

Paieškos darbai-veiksmai, kuriais siekiama surasti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu dingusius, pasiklydusius ar nukentėjusius gyventojus, patyrusius avariją laivus ir orlaivius.

Perspėjimo sistema-visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti garsinio perspėjamojo civilinės saugos signalo davimą ir (ar) informacijos apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus perdavimą žmonėms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams.

Evakavimas-dėl gresiančios ir susidariusios ekstremaliosios situacijos, įvykusio įvykio, avarijos organizuotas gyventojų ir darbuotojų perkėlimas iš vietos, pastato, kuris kelia grėsmę jų saugumui, gyvybei ar sveikatai,.

Veiklos vykdytojas- pavojingojo objekto, įrenginio savininkas arba valdytojas.

Visagino lopšelis-darželis „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras), įgyvendindamas jam keliamus **civilinės saugos sistemos uždavinius** savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, įstatymais, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, vidaus reikalų ministro įsakymais ir kitais teisės aktais.

Plano rengėjai			
Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kontaktai
1.	Vėra Misiūnienė	Ūkio padalinio vadovė, atsakinga už civilinę saugą	El. p. vera.misiuniene@auksinispaidelis.lt
2.	Irina Petrova	l. e. direktorės pareigas	El. p. irina.petrova@auksinispaidelis.lt

Pateikiami įstaigos atstovų, įgaliotų suaktyvinti arba atšaukti planą, vadovauti veiksams ir juos koordinuoti kontaktiniai duomenys.

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kontaktai
1.	Irina Petrova	L.e. direktorės pareigas	El. p. irina.petrova@auksinispaidelis.lt

Pateikiami įstaigos atstovų pavaduojančių asmenų, kurie atliks plano aktyvinimo ir vadovavimo funkcijas nesant atstovams, kontaktiniai duomenys.

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kontaktai
1.	Vėra Misiūnienė	Ūkio padalinio vadovė atsakinga už civilinę saugą	Tel. +370 615 70822 El. p. vera.misiuniene@auksinispaidelis.lt

II SKYRIUS GRESIANTYS ĮVYKIAI

Ekstremalios situacijos lopšelyje-darželyje gali kilti dėl ekstremaliųjų įvykių patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 “Dėl ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“ (Suvestinė redakcija nuo 2018-02-03).

Bet kokia nevaldoma ekstremalioji situacija gali ne tik padaryti didelių materialinių nuostolių lopšeliui-darželiui, bet ir turėti skaudžių pasekmių su jos veikla susijusiems žmonėms. Todėl būtina žinoti, kokie pavojai egzistuoja, kas atsitiktų, jei susiklostytų ta ar kita situacija, kaip elgtis, kad galima būtų nuo jos maksimaliai apsisaugoti.

Vadovaujantis Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašu (LRV nutarimas Nr.241) ir Visagino savivaldybės „Galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analize“ (2020 m.), šiame plane nagrinėjami pavojai, kurie gali būti ekstremaliųjų situacijų ir įvykių priežastimis ir gali kelti grėsmę lopšelio-darželio darbuotojams ir auklėtiniams, lopšelio-darželio funkcionalumui bei turtui.

Iš 17-os analizuotų aktualių lopšeliui-darželiui ekstremaliųjų įvykių:

- labai didelės rizikos yra – 1 įvykis;
- didelės rizikos yra – 0 įvykių;
- vidutinės rizikos yra -6 įvykiai;
- priimtinos rizikos yra -10 įvykių.

Nustatytų galimų pavojų apibūdinimas

Eil. Nr.	Galimas pavojus	Pobūdis	Galimo pavojaus kilimo priežastys, poveikis	Rizikos lygis
----------	-----------------	---------	---	---------------

1.	Rusijos kariniai veiksmai Ukrainos atžvilgiu	Rusijos kariuomenės veiklos sukelti pavojai	Poveikis įstaigos vykdomai veiklai ir ugdymo procesui	vidutinis
2.	Pavojingos užrečiamosios ligos	Pavojingų užkrečiamųjų ligų epidemija/ pandemija	Ypač pavojinga, greitai plintanti žmonių gyvybei užkrečiamoji liga, didelis užsikrėtimo lygis	Labai didelis
3.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Poveikis įstaigos vykdomai veiklai (ugdymo procesui), kompiuterinės įrangos gedimai	Vidutinis
4.	Gaisras	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Priešgaisrinės saugos reikalavimų nesilaikymas vykdant veiklą, tyčinė žmogaus veikla (padegimas)	Priimtinas
5.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Techninis įvykis (katilinės ar šilumos tiekimo trasos gedimas, elektros energijos tiekimo sutrikimas)	Vidutinis
6.	Smarkus vėjas, uraganas	Gamtinis reiškinys	Poveikis statiniams ir pastatams, elektros energijos, komunalinių paslaugų, ryšių tiekimui, transporto veiklai, infrastruktūrai, ugdymo procesui ir kt.	Vidutinis
7.	Lijundra, smarkus sudėtinis apšalas	Gamtinis reiškinys	Poveikis statiniams ir pastatams, transporto veiklai, komunalinių paslaugų teikimui, infrastruktūrai ir kt. paslaugoms	Vidutinis
8.	Radiacinė avarija	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Avarija branduolinės energetikos objektuose (Ignalinos AE, Astravo (Baltarusija) AE)	Vidutinis
9.	Smarkus lietus	Gamtinis reiškinys	Poveikis statinių ir pastatų rūšiams, komunalinių paslaugų teikimui, įstaigos teritorijoje esantiems augalams	Priimtinas
10.	Snygis, pūga	Gamtinis reiškinys	Poveikis transporto veiklai, pastatams ir statiniams, elektros linijų nutraukimui, kelių neprivažiavimui, ryšių tiekimui ir kt. paslaugoms	Priimtinas

11.	Kaitra	Gamtinis reiškinys	Perkaitimo pavojus	Priimtinas
12.	Kruša	Gamtinis reiškinys	Poveikis transportui, pastatams	Priimtinas
13.	Speigas	Gamtinis reiškinys	Šilumos, vandens ir nuotekų tinklų avarijos, transporto veiklos sutrikimas, ugdymo proceso nutraukimas, žala augalams	Priimtinas
14.	Elektroninių ryšių teikimo sutrikimas ir (ar) gedimai.	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Techninis įvykis (kabelių pažeidimai vykdant žemės kasimo darbus/ internetinio ryšio teikimo įrangos gedimai)	Priimtinas
15.	Komunikacijų sistemų nutraukimas ir (ar) gedimai	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Techninis įvykis (kabelių pažeidimai vykdant žemės kasimo darbus/ internetinio ryšio teikimo įrangos gedimai)	Priimtinas
16.	Miškų, žolės gaisrai	Žmogaus veiklos sukelti pavojai	Neatsargus žmogaus elgesys (atviros ugnies naudojimas, rūkymas, pernykštės žolės/ šiukšlių/ žaliųjų atliekų deginimas netoli miško, laužų kūrenimas tam neskirtose vietose, važinėjimas miškais transporto priemonėmis su netvarkinga išmetimo sistema), tyčinė žmogaus veikla (padegimas)	Priimtinas
17.	Pavojingas radinys	Žmogaus veiklos sukeltas pavojus	Poveikis žmogui, transportui, pastatams	Priimtinas

Lentelė. Ekstremalių situacijų rizikos analizė, kurių rizika įvertinta kaip labai didelė ar didelė

Nr.	Galimas pavojus	Rizikos lygis (R)
1.	Užkrečiamosios ligos protrūkis, pandemija/ epidemija. Ypač pavojinga žmonių gyvybei užkrečiamoji liga.	Labai didelis
2.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai	Didelis

III SKYRIUS

PERSPĖJIMO APIE GRESIANTĮ AR SUSIDARIUSĮ ĮVYKĮ ORGANIZAVIMAS IR VEIKSMŲ KOORDINAVIMAS

Lopšelyje-darželyje perspėjimas apie gresiantį ar susidariusį įvykį vykdomas sekančiais:

1. Perspėjimą organizuoja lopšelio-darželio direktorius.
2. Perspėjimas vykdomas:
 - Pranešant apie įvykį Bendrajam pagalbos centrui - tel. 112. Apie įvykį praneša lopšelio-darželio direktorius, jo įgaliotas asmuo - ūkio padalinio vadovas arba Ekstremalų įvykį ar įvykį pastebėjęs asmuo, kai delsti negalima.
 - Informuojant direktorių ir padalinio (ūkio) vadovą, kai jie nėra informuoti žodžiu arba telefonu: direktoriui apie įvykį pranešama tel. +370 657 87676 , ūkio padalinio vadovui – tel. +370 615 70822.
 - Panaudojant veikiančias ryšio priemones. Lopšelio-darželio raštinės tel. +370 386 71706 , el. paštas sekretore@auksinispaidelis.lt
 - Per pasiuntinius, jei tai nekenkia pasiuntinių gyvybei ir sveikatai.
 - Perspėjant darbuotojus apie susidariusią situaciją ir būtinus veiksmus.
3. Lopšelyje-darželyje numatyta darbuotojų susirinkimo vieta, jei susirinkti pastate leidžia įvykio pobūdis, mastas ir galimas poveikis žmonių gyvybei ir sveikatai – yra aktų salė. Jei avarijos pobūdis neleidžia-lopšelio-darželio kieme-sporto aikštelėje.
4. Augant grėsmei, direktorius įpareigoja lopšelio-darželio darbuotojus apie įvykį pranešti lankytojams, vaikams ir jų tėvams, apie įvykį direktorius praneša Visagino savivaldybės administracijos direktoriui.

IV SKYRIUS

INFORMACIJOS APIE ĮVYKĮ GAVIMO IR PERDAVIMO TVARKA

1. Už informacijos apie prognozuojamą arba susidariusią ekstremaliąją situaciją ar ekstremalų įvykį ar įvykį priėmimą ir perdavimą yra atsakingas Įstaigos l. e. direktorės pareigas Irina Petrova (tel. +370 657 87676) ir jo pavedimu padalinio (ūkio) vadovas (tel. +370 615 70822).
2. Keitimasis informacija vykdomas pagal LR vidaus reikalų ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1V-114 „Dėl Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir duomenų teikimo apie ekstremaliosios situacijos padarinius tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu keitimosi informacija aprašu.
3. Informacija pranešama Bendrajam pagalbos centrui (tel. 112). Visagino savivaldybės administracijos ekstremaliųjų situacijų komisijai tel. +370 386 31551.
4. Keitimasis informacija vykdomas telefonu, mobiliuoju telefonu, internetu ar bet kuriomis kitomis veikiančiomis ryšio priemonėmis.
5. Teikiant pranešimą apie ekstremalią situaciją, ekstremalų įvykį ar įvykį, atsižvelgiant į įvykio pobūdį, pranešama:
 - kas, kada, kur įvyko (susidarė situacija);
 - kas yra pateiktos informacijos šaltinis: trumpas situacijos (įvykio) apibūdinimas;
 - ekstremalios situacijos (įvykio) pavadinimas, apibūdinimas, kriterijų dydis ir reikšmė;
 - tarnybos ir ekspertai, esantys įvykio vietoje;
 - nukentėjusių, hospitalizuotų, žuvusių, dingusių asmenų skaičius, vardai, pavardės, kt. duomenys;
 - veiksniai, kurie gali pabloginti padėtį ir galimi reagavimo veiksmai ir priemonės žmonėms apsaugoti.

V SKYRIUS

ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGA GRESIANT AR SUSIDARIUS ĮVYKIUI, ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ IR LANKYTOJŲ APSAUGA

1 EVAKAVIMAS

1. Esant būtinybei, Direktorius priima sprendimą, organizuoja ir atsako už Įstaigos darbuotojų, vaikų ir lankytojų evakavimą iš Įstaigos, nukreipiant juos į saugias Įstaigos teritorijos vietas ar žmonių susirinkimo punktus, duoda privalomus nurodymus ir užduotis evakavimo klausimais.

2. Įstaigoje susirinkimo punktais yra kiemas- sporto aikštelėje, už Įstaigos ribų – Visagino Gerosios vilties progimnazija. Informacija apie kitus susirinkimo punktus už Įstaigos ribų, evakuacijos laiką, transporto atvykimo laiką ir vietą duomenis apie situaciją ir evakuacijos trukmę Įstaigos direktorius gauna ryšio priemonėmis ir per visuomenės informavimo priemones ir ją praneša Įstaigos darbuotojams, bei paveda juos informuoti vienas kitą, mokinius, jų tėvus, kitus lankytojus.

3. Priėmus sprendimą evakuotis, įjungiamą vietinė išpėjimo sistema – garsinis perspėjamasis signalas, kuris evakavimo atveju įjungiamas trijų ilgų skambučių režimu. Garsinį signalą įjungia padalinio (ūkio) vadovas Įstaigos direktoriaus nurodymu.

4. Nuskambėjus išpėjamajam signalui, darbuotojai nutraukia darbą ir praneša vaikams ir lankytojams apie numatomą evakuaciją. Nutraukiami visi užsiėmimai ir darbai, ir asmenys tvarkingai, be panikos evakuojasi iš Įstaigos, numatant ir asmenims iš karto nurodant susirinkimo vietą prie Įstaigos – kiemas- 10 m nuo pastato ribos. Evakavus asmenis, patikrinamas patalpose buvusių ir evakuotų asmenų skaičius. Nustačius trūkstamą skaičių, apie tai pranešama Įstaigos direktoriui, kuris organizuoja jų paiešką ir informuoja apie tai specialiąsias tarnybas.

5. Esant galimybei iki atvykstant specialioms tarnybos, iš Įstaigos evakavus vaikus, darbuotojus ir lankytojus, atsakingi darbuotojai imasi aktyvių veiksmų likviduojant pavojaus židinį ar jį izoliuojant.

7. Visi Įstaigos darbuotojai turi būti supažindinti su evakuacijos planais, privalo žinoti evakavimo maršrutus, privalo mokėti naudotis materialiniais ištekliais (gesintuvais ir kt. priemonėmis).

8. Evakavimas vyksta tokia tvarka:

8.1. Atsižvelgiant į situaciją evakavimas pradedamas nuo patalpų, kurios yra arčiausiai pavojaus židinio.

8.2. Judėjimo kryptis – iš patalpų į koridorius, koridoriais į laiptinę, laiptine išėjimo link.

8.3. Antrame aukšte esantys žmonės evakuojami per Evakuacijos plane pažymėtus išėjimus (kiekviena grupė turi atskirus išėjimus iš patalpų- evakuacijos laiptus) ;

8.4. Pirmame aukšte esantys žmonės evakuojami per Evakuacijos plane pažymėtus išėjimus, vaikai, esantys grupėse- per tiesioginius iš kiekvienos grupės išėjimus į kiemą;

8.5. Rūsyje žmonių negali būti, nes nėra tiesioginio įėjimo iš pastato į rūšį. Rūsys pastoviai rakinamas.

8.6. Evakuojantis pasirenkamas arčiausiai esantis išėjimas, o jei jis perpildytas ar yra kliūtis per jį evakuotis – artimiausias kitas išėjimas.

9. Raktai nuo evakavimo išėjimų yra prie išėjimų į kiemą I aukšte bei pas darbuotojus: Ūkio padalinio vadovę Vėrą Misiūniene.

10. Išeidami iš patalpų darbuotojai, vaikai ir lankytojai pasiima asmeninius dokumentus ir daiktus, drabužius. Pagal galimybes išjungiamą elektros energija ir elektros prietaisai, užsukamas vanduo, uždaromi langai, paliekamos patalpos nerakintos. Šiuos darbus atlieka sekretorė ir padalinio (ūkio) vadovė.

11. Visi Įstaigos darbuotojai, vaikai ir lankytojai patalpas turi palikti per kuo trumpesni laiką nuo garsinio evakavimo signalo nuskambėjimo. Pasišalindami iš patalpų, Įstaigos darbuotojai

privalo padėti vieni kitiems, vaikams bei lankytojams, sužeistiems ir nukentėjusiems asmenims kuo skubiau, tvarkingai ir nekeliant panikos, pasišalinti iš patalpų.

12. Atsakingi asmenys, kontroliuoja tvarkingą ir efektyvą evakuacijos vykdymą ir jei tai nekelia pavojaus gyvybei ar sveikatai, patikrina, ar visi darbuotojai, vaikai ir lankytojai paliko patalpas, ir apie patikrinimo rezultatus praneša Įstaigos direktoriui:

12.1. Pirmą aukštą patikrina Ūkio padalinio vadovė Vėra Misiūnienė.

12.2. Antrą aukštą patikrina mokytoja Natalja Solovjova.

12.3. Rūsį patikrina – kiemsargis Paulius Bieliauskas.

13. Į įstaigos patalpas galima grįžti tik gavus Įstaigos direktoriaus ir specialiųjų tarnybų atstovų leidimą.

2 APSAUGOS PRIEMONĖS

14. Už apsaugos priemones, jų saugojimą, nuolatinį veikimo tikrinimą ir išdavimą asmenims, iškilus būtinybei, atsako Ūkio padalinio vadovė Vėra Misiūnienė (tel. +370 615 70822).

15. Įstaigoje turimos ir saugomos tokios asmeninės apsaugos priemonės- gesintuvai, vienkartinės pirštinės, spec. rūbai, vienkartinės kaukės, veido skydeliai, respiratoriai.

16. Apsaugos priemonės išduodamos vadovaujantis tokiais principais kaip teisingumas, reikalingumas apsaugos priemonių.

17. Apsaugos priemonių veikimo principai:

17.1. Gesintuvai naudojami siekiant užgesinti liepsną. Jie veikia tokiu principu: ABC milteliai.

17.2. Kombinezonais, nedegiais audeklais pridengiami odos plotai, galva, plaukai. Neturint izoliuojančių kostiumų, kombinezonų ar nedegių audeklų, dalinai odą gali apsaugoti vandeniui nelaidūs drabužiai, sulankstyti rankšluosčiai, drabužiai, kuriais pridengiami odos plotai, veidas, galva.

3 PIRMOJI MEDICININĖ PAGALBA

18. Už pirmosios medicininės pagalbos suteikimą įvykio metu Įstaigoje atsako visuomenės sveikatos specialistas, kuris užtikrina neatidėliotinos pirmos pagalbos suteikimą sužeistiems darbuotojams, mokiniams ir lankytojams, duoda privalomus nurodymus kitiems darbuotojams pranešti apie sužeistus asmenis Direktoriui, Bendrajam pagalbos centrui ir pasitelkdamas šių darbuotojų pagalbą rūpinantis sužeistais asmenimis, ir esant reikalui – organizuoja apsaugos priemonių pasigaminimą.

4 KOLEKTYVINĖS APSAUGOS STATINIAI IR JŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

19. Apsisaugojimą kolektyvinės apsaugos statiniuose organizuoja Įstaigos direktorius ir atsakingas asmuo už civilinę saugą. Jie nurodo asmenims judėjimo į kolektyvinį apsaugos statinį kryptį, supažindina su bendra apsistojimo juose tvarka, evakavimosi iš jų kryptimis ir vietomis.

20. Visagino vaikų lopšelis-darželis „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras) kolektyvinės apsaugos statinio neturi.

22. Esant reikalui asmenys bus nukreipiami į Visagino savivaldybės administracijos nurodytą vietą (adresą).

VI SKYRIUS

GRESIANČIŲ AR ĮVYKUSIŲ ĮVYKIŲ LIKVIDAVIMO IR JŲ PADARINIŲ ŠALINIMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

1. Likvidavimo darbus organizuoja Įstaigos direktorius. Darbuotojus informuoja Įstaigos darbuotojai direktoriaus pavedimu.

2. Įstaigos darbuotojai informuojami telefonu arba elektroninėmis priemonėmis apie būtinybę atvykti likviduoti įvykius ir jų padarinius ir privalo į reikalavimus tinkamai reaguoti ir juos vykdyti.

3. Įstaigos direktorius informuoja tarnybas apie pavojus ir nuolat jas informuoja apie situaciją:

Bendrajį pagalbos centrą tel. 112; Visagino savivaldybės administraciją tel. +370 386 31551, +370 386 33529, el. paštu visaginas@visaginas.lt; konstantinas.bagdanavicius@visaginas.lt.

4. Įstaigos direktorius organizuoja civilinės saugos priemonių įgyvendinimą Įstaigoje iki specialiųjų gelbėjimo tarnybų atvykimo.

5. Esant būtinybei, Įstaigoje nutraukiamas darbas ir evakuojami darbuotojai, vaikai ir lankytojai.

6. Pasibaigus avarijai, ekstremaliai situacijai, Įstaigoje organizuojami avarijos pasekmių likvidavimo darbai, atsižvelgiant į ekstremalaus įvykio padarinių mastą, šalinant ir pakeičiant pažeistus įrenginius, vamzdynus, konstrukcijas, atstatant pažeistus elektros, komunalinius ir ryšių tinklus, vykdomi aplinkos atstatymo darbai. Atlikus darbus, gaunamas valstybės institucijų leidimas apie statinių saugumą ir galimybė atnaujinti Įstaigos veiklą, jei ji buvo sustabdyta, informuojamos priežiūros institucijos apie veiklos atnaujinimą.

7. Atsitikus ekstremaliai įvykiui, veiksmų koordinavimą atlieka Įstaigos vadovas. Jis gali pasitelkti Įstaigos padalinio (ūkio) vadovą ir kitus darbuotojus.

VII VEIKSMAI, KILUS LABAI DIDELIO RIZIKOS LYGIO PAVOJUI. UŽKREČIAMOS LIGOS PROTRŪKIS

UŽKREČIAMOS LIGOS PROTRŪKIS

Įstaigos direktoriaus veiksmai gavus informaciją apie kilusį pavojų:

- gavus pranešimą apie įtarimą, kad Įstaigoje gali būti darbuotojas ir/ar auklėtinis, kuriam pasireiškia užkrečiamos ligos viruso simptomai duodamas nurodymas – vaiką izoliuoti atskiroje patalpoje iki atvyks tėvai, darbuotoją nušalinti nuo darbo, paprašyti palikti įstaigos patalpas ir rekomenduojama kreiptis į gydytoją (14 priedas);
- apie galimą užkrato faktą informuojamos atsakingos institucijos (NVSC, Visagino savivaldybė)
 - palaikomas ryšys su NVSC ir savivaldybės administracija dėl tolimesnių veiksmų vykdymo;
 - susirgus (nustačius užkrečiamos ligos protrūkį) vaikui (-ams), darbuotojams, dirbantiems grupėje, informuojami grupės vaikų tėvai dėl infekcijų plitimą ribojančio režimo įvedimo grupėje ir kontaktavusių vaikų izoliavimosi;
 - nurodoma organizuoti patalpų dezinfekavimą;
 - vadovaujamosi teisės aktais dėl užkrečiamos ligos prevencijos vykdymo;
 - informacija dėl infekcijų plitimą ribojančio režimo įvedimo grupėje (-ėse) skelbiama įstaigos internetinėje svetainėje tik gavus Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus raštą;
 - organizuojama ir kontroliuojama griežtesnių sanitarinių sąlygų Įstaigoje laikymasis, dažnas patalpų vėdinimas ir valymas drėgnu būdu;
 - ribojamas su ugdymo veikla nesusijusių renginių Įstaigoje vykdymas;
 - informuojami tėvus apie galimą pavojų, nurodoma jiems pastebėjus požymius, neleisti vaikų į įstaigą, apie simptomus kuo skubiau informuoti medikus ir Įstaigą;
 - informuojama apie pavojų savivaldybės administracija;

- gavus nurodymus iš Įstaigos steigėjo, laikinai nutraukiamas arba ribojamas Įstaigos darbas.

Darbuotojo atsakingo už viešąją tvarką ir civilinę saugą veiksmai:

- iš įstaigos direktoriaus gavęs informaciją apie viruso grėsmę informuoja darbuotojus, perduoda jiems rekomendacijas;
- prireikus kontaktuoja su specialiosiomis tarnybomis dėl esamos padėties, tikslina vykdomų veiksmų poreikį;
- padeda organizuoti asmens apsaugos priemonių išdavimą;
- organizuoja informacinių pranešimų iškabinimą ant durų pro kurias patenkama į Įstaigos pastatus.

Darbuotojo atsakingo už pirmąją pagalbą veiksmai:

- remiantis rekomendacijomis organizuoja pirmos pagalbos suteikimą galimai užsikrėtusiam žmogui;
- prižiūri visų reikiamų sanitarinių, izoliavimo ir kitų priemonių įgyvendinimą;
- teikia ataskaitas apie galimai užsikrėtusio žmogaus būklę, jos pokyčius;

Darbuotojų veiksmai:

- vykdo įstaigos direktoriaus ir kitų atsakingų darbuotojų nurodymus;
- palaiko bendrą tvarką, vadovaujasi pateikiamų instruktažų informacija;
- naudojami išduotomis asmens apsaugos priemonėmis;
- pagal nurodymus dalyvauja organizuojant papildomus dezinfekavimo darbus;
- organizuoja dažnesnį patalpų vėdinimą, rankų plovimą ir dezinfekavimą bei prižiūri vaikus, kad jie plautų ir dezinfekuotų rankas;
- praneša apie susirgusį asmenį Įstaigos direktoriui, susirgusį nedelsiant izoliuoja, praneša tėvams.

VII SKYRIUS SAVIVALDYBĖS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANE NURODYTŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMO ORGANIZAVIMAS

Visagino vaikų lopšelis-darželis „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras) Visagino savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytų užduočių neturi/turi.

VIII SKYRIUS VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS

1. Atsižvelgiant į susidariusio pavojaus poveikio mastus, vykdomi ekstremaliosios situacijos pasekmių likvidavimo darbai.

2. Priklausomai nuo ekstremaliosios situacijos pobūdžio turi būti nustatomos ir parenkamos reikalingos aplinkos atstatymo priemonės, kurių tinkamumą ir tikslingumą apsprendžia įstaigos vadovas. Esant papildomos informacijos poreikiui, įstaigos vadovas gali kreiptis į atitinkamos srities specialistus.

3. Įstaigos veiklos atnaujinimui būtina:

- pakeisti pažeistus įrenginius, vamzdynus, armatūrą ir suremontuoti pažeistas pastatų konstrukcijas ir kt.;
- atstatyti pažeistus elektros, ryšių ir komunalinius tinklus;
- gauti valstybinės priežiūros institucijų leidimą atnaujinti Įstaigos veiklą;
- informuoti valstybinės priežiūros institucijas apie veiklos atnaujinimą.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1. Planas tvirtinamas Įstaigos direktoriaus įsakymu.
 2. Už plano rengimo, tvirtinimo ir atnaujinimo, darbo grupės Planui rengti ir keisti sudarymo, taip pat Plane pateiktos informacijos ir duomenų atitikties realiai padėčiai peržiūros organizavimą yra atsakingas Įstaigos direktorius.
 3. Planas:
 - 3.1. peržiūrimas ir tikslinamas ne rečiau kaip vieną kartą per metus.
 - 3.2. atnaujinamas, atsižvelgiant į Įstaigos civilinės saugos sistemos parengčiai užtikrinti įtaką turinčius veiksnius, vieną kartą per 3 metus. Plano atnaujinimai turi būti suderinti su institucijomis, įtrauktomis į planą. Patvirtinto plano kopijos (plano išrašai) išsiunčiamos į planą įtrauktoms institucijoms.
 4. Plano veiksmingumas išbandomas per teisės aktų nustatyta tvarka rengiamas civilinės saugos pratybas.
 5. Visi Įstaigos darbuotojai, vaikai yra mokomi civilinės saugos, Įstaigos darbuotojai periodiškai išklauso pirmosios pagalbos suteikimo kursus.
 6. Patvirtinto plano kopijos turi būti Įstaigos darbuotojų, organizuojančių ir koordinuojančių darbuotojų ir lankytojų veiksmus įvykio vietoje ir organizuojant ir koordinuojant įvykio likvidavimą ir jo padarinių šalinimą.
-

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ ĮSTAIGOJE VALDYMO GRUPĖ

Darbuotojas		Kontaktiniai duomenys		
Vardas, pavardė	Pareigos	Telefona s	Mobilusi s telefonas	El.paštas
Irina Petrova	L.e.direktoriaus pareigos	+370 386 71 706	+370 657 87676	irina.petrova@auksinispildelis.lt
Larisa Minič	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui		+370 673 44296	larisa.minic@auksinispildelis.lt
Ksenija Ceburevkina	Vyr.buhalterė	+370 386 72 057	+370 665 15545	ksenija.ciburevkina@auksinispildelis.lt
Vėra Misiūnienė	Ūkio padalinio vadovė		+370 615 70822	vera.misiuniene@auksinispildelis.lt
Ona Tuzikienė	Maitinimo organizatorė		+370 674 01772	ona.tuzikiene@auksinispildelis.lt
Vaiva Vrublevskienė	Sekretorė-archyvarė	+370 386 70 706	+370 621 06380	sekretore@auksinispildelis.lt

**VISAGINO LOPŠELIO-DARŽELIO “AUKSINIS GAIDELIS”
(VAIKYSTĖS PEDAGOGIKOS CENTRO
CIVILINĖS SAUGOS VEIKSMŲ PLANAS**

Eil. Nr.	Veiksmų pavadinimas	Už veiksmo vykdymą atsakingas asmuo
1	2	3
I VEIKSMAI GAISRŲ ATVEJU		
1.	Informuoti įstaigos vadovą, jei pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas.	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
2.	Imtis priemonių prasidedančio gaisro gesinimui savo jėgomis.	Darbuotojai
3.	Sušaukti atsakingus darbuotojus ir priimti skubius sprendimus dėl tolimesnių veiksmų.	Direktorius Padalinio (ūkio) vadovas
4.	Iškviešti Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, pradėti gaisro gesinimą	Atsakingi darbuotojai
5.	Išjungti į gaisro židinių einančias elektros tiekimo linijas	Elektrikas/ dailidė
6.	Organizuoti darbuotojų ir vaikų evakavimą iš patalpų, kuriuose kilo gaisras.	Dirbantys pedagogai
7.	Nukentėjusiems gaisro metu suteikti pirmąją pagalbą, iškviešti med. tarnybas.	Mokytojai visuomenės sveikatos priežiūros specialistė
8.	Evakuoti materialines vertybes.	Pavaduotojas ūkio reikalams
9.	Užtikrinti laisvą privažiavimą prie pastato, kuriame kilo gaisras.	Padalinio (ūkio) vadovas Dailidė
10.	Organizuoti atvykstančių APGV pajėgų pasitikimą.	Padalinio (ūkio) vadovas
11.	Atvykus ugniagesiams, vadovas vadovavęs gesinimui, informuoja juos apie gaisro aplinkybes, ar nėra degančiame objekte žmonių, konsultuoti gesinimo vadovą apie degančio objekto ypatumus.	Direktorius
II.VEIKSMAI PAVOJINGŲ HIDROMETEOROLOGINIŲ REIŠKINIŲ ATVEJU		
1.	Informuoti įstaigos vadovą, jei pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas.	Asmuo pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
2.	Pagal schemą ir sąrašą informuoti įstaigos atsakingus darbuotojus.	Direktorius
3.	Pagal schemą ir sąrašą informuoti ESOC narius.	Direktorius

4.	Informuoti įstaigos darbuotojus (pagal	Direktorius
1	2	3
	schema).	
5.	Organizuoti pasiruošimą darbuotojų ir ugdytinių saugumui užtikrinti.	Direktoriaus pavaduotojos ugdymui Pedagogai
6.	Organizuoti pastato užsandarinimą, įrenginių sutvirtinimą, energetinių sistemų paruošimą atjungimui ir kt.	Padalinio (ūkio) vadovas Dailidė
III. VEIKSMAI AVARIJŲ KOMUNALINĖSE AR (IR) ENERGETINĖSE SISTEMOSE ATVEJU		
1.	Informuoti įstaigos vadovą, jei pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas.	Asmuo pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
2.	Sušaukti atsakingus įstaigos darbuotojus, informuoti apie susidariusią situaciją ir priimti sprendimus dėl tolimesnių veiksmų.	Direktorius
3.	Informuoti darbuotojus ir lankytojus apie esamą situaciją.	Padalinio (ūkio) vadovas
4.	Iškviesti avarines tarnybas.	Padalinio (ūkio) vadovas
5.	Išjungti energetines ir komunalines sistemas (pagal situaciją).	Elektrikas/ dailidė
6.	Evakuoti darbuotojus ir ugdytinius iš pavojingos zonos (pagal situaciją), pasirūpinti pirmosios medicininės pagalbos suteikimu.	Pedagogai Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė
7.	Pasirūpinti materialiniu turtu, jei kyla pavojus jo sugadinimui.	Padalinio (ūkio) vadovas Aptarnaujantis personalas
8.	Pagal priimtą sprendimą, atstatyti nutrūkusios komunalinės ar energetinės sistemos funkcionalumą.	Energetinių ir komunalinių sistemų specialistai
9.	Informuoti ESOC apie vykdomas priemones.	Direktorius
IV. VEIKSMŲ KILUS UŽKRATŲ, SUSIRGIMŲ INFEKCIŲMIS LIGOMIS PAVOJUI		
1.	Informuoti įstaigos vadovą, jei pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas.	Asmuo pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
2.	Sušaukti atsakingus įstaigos darbuotojus ir priimti skubius sprendimus dėl tolimesnių veiksmų.	Direktorius
3.	Kreiptis pagalbos į Visagino visuomenės sveikatos centrą.	Direktorius
4.	Skelbti karantino pavojų (esant būtinybei).	Direktorius

5.	Atlikti dezinfekciją pagal specialisto nurodymus.	Padalinio (ūkio) vadovas Valytojos
1	2	3
6.	Atšaukti masinius susibūrimus įstaigoje: šventes, koncertus, meninės ir sportinės veiklos užsiėmimus salėje.	Direktorius Pavadootojas ugdymui
7.	Kontroliuoti sanitarinių, asmens higienos reikalavimų laikymąsi darbuotojams ir ugdytiniams.	Direktorius Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė
8.	Karantinas nutraukiamas specialistų nurodymu.	Direktorius
V. VEIKSMAI, KITŲ EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ ATVEJ AIS		
1.	Apie įvykį informuoti įstaigos vadovą, jei pavojaus signalą gavo kitas darbuotojas.	Asmuo, pirmasis pastebėjęs ar gavęs informaciją apie įvykį
2.	Sušaukti atsakingus įstaigos darbuotojus ir priimti skubius sprendimus dėl tolimesnių veiksmų.	Direktorius
3.	Pranešti ESOC ir suinteresuotoms institucijoms apie ekstremalią situaciją.	Direktorius
4.	Pranešti nuolatinės parengties pajėgoms apie ekstremalią situaciją.	Direktorius
5.	Informuoti įstaigos darbuotojus apie susidariusią padėtį (pagal patvirtintą schemą).	Direktorius
6.	Organizuoti ir vykdyti evakavimo priemones (prireikus).	Direktoriaus pavadootojas Pedagogai
7.	Organizuoti medicinos pagalbos teikimą nukentėjusiesiems.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė
8.	Informuoti ESOC apie ūkio subjekte vykdomas priemones.	Direktorius

**CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS PAVOJINGOS
AR YPAČ PAVOJINGOS UŽKREČIAMOSIOS LIGOS
(EPIDEMIJOS AR PANDEMIJOS) METU**

1. Kilus pavojui užsikrėsti pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiamąja liga:
 - 1.1. griežtai vykdykite asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų ir (ar) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nurodymus bei rekomendacijas;
 - 1.2. be reikalo neikite iš namų, prareikus išeiti, jei turite, dėvėkite respiratorių arba vienkartinę kaukę;
 - 1.3. venkite masinio susibūrimo vietų ir artimo kontakto su kitais asmenimis;
 - 1.4. jei Jūsų darbas reikalauja nuolatinio kontakto su klientais ar pirkėjais, dėvėkite vienkartinę kaukę;
 - 1.5. venkite naudotis viešuoju keleiviniu transportu, eikite pėsčiomis arba važiuokite savo transportu, jei vykstate viešuoju transportu – dėvėkite respiratorių arba vienkartinę kaukę;
 - 1.6. griežtai laikykitės asmens higienos reikalavimų, dažnai plaukite rankas su muilu tekančiu šiltu vandeniu, ypač prieš valgymą;
 - 1.7. stebėkite savo bei artimųjų sveikatos būklę, pvz., matuokite kūno temperatūrą rytais ir vakarais;
 - 1.8. vartokite gerai termiškai apdorotą maistą, maisto produktus laikykite tinkamoje temperatūroje, venkite kryžminio maisto užterštumo;
 - 1.9. kiekvieną dieną vėdinkite patalpas, valykite grindis ir liečiamus paviršius drėgna šluoste, jei yra, naikinkite vabzdžius ir graužikus;
 - 1.10. įspėkite vaikus, kad neliestų nugaišusių paukščių ir graužikų, nežaistų su sergančiais ar net sveikai atrodančiais paukščiais, naminiais gyvūnais, neneštų jų į namus.
2. Pajutę pavojingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos požymius:
 - 2.1. jei pradėjote karščiuoti, pajutote nuovargį, galvos ir kūno raumenų skausmus, nedelsdami kreipkitės į asmens sveikatos priežiūros specialistus;
 - 2.2. ligonį izoliuokite nuo šeimos narių atskirame gerai vėdinamame kambaryje arba 1 m atstumu atitverkite nuo aplinkinių ligonio lovą užuolaidomis ar pan.;
 - 2.3. su ligoniu turėtų bendrauti tik vienas šeimos narys, jis privalo dėvėti vienkartinę kaukę;
 - 2.4. ligonio slaugai naudokite vienkartinės slaugos priemones, skirkite jam atskirus indus, patalynę, rankšluosčius, drabužius.

Parengta pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos rekomendacijas

**CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KILUS
GAISRUI MIŠKE AR DURPYNE**

1. Kilus miško ar durpyno gaisrui:

1.1. užsidegusį nedidelį miško paklotės ar durpyno plotą bandykite gesinti patys: plakite liepsną medžio šaka, drabužiais, trypkite kojomis, gesinkite vandeniu arba užberkite žemėmis ar smėliu;

1.2. nepavykus ugnies užgesinti savo jėgomis, nedelsdami skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir mėginkite neleisti ugniai toliau plisti – sukaskite ne siauresnį kaip 0,5 m žemės ruožą;

1.3. jei liepsna tapo nevaldoma ir matote, kad jos neįveiksite, pasišalinkite į tą pusę, iš kur vėjas pūstų į šoną, bėkite iš degančio miško ar durpyno į kelią, proskyną, prie vandens. Eikite pasilenkę kuo arčiau prie žemės, ten švaresnis oras. Jei įmanoma, užsidenkite drėgnais drabužiais, burną ir nosį pridenkite nosine ar drabužiais;

1.4. kreipkitės pagalbos į artimiausius vietinius gyventojus. Jie padės greičiau susisiekti su specialiosiomis tarnybomis.

2. Arti liepsnojančio miško ar durpyno gyvenantiems žmonėms kyla didelis pavojus dėl nudegimų ir apsinuodijimo, įkvėpus nuodingų dujų, todėl gyventojams patariama:

2.1. išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas drėgnu audiniu, patikrinkite, ar nėra plyšių;

2.2. nesiartinkite prie degančio miško ar durpyno, nes galite apsinuodyti;

2.3. nukentėjusįjį nuo nuodingų dujų kuo greičiau išveskite ar išneškite iš gaisro židinio į gryną orą;

2.4. jei išnešus į gryną orą nukentėjusiojo būklė negerėja ar blogėja, kuo skubiau kreipkitės į asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistus.

3. Vykdykite kitus miškininkų, ugniagesių gelbėtojų ir visuomenės sveikatos specialistų nurodymus ar patarimus.

Parengta pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos rekomendacijas

CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS KAITROS METU

1. Artėjant kaitrai:

- 1.1. apsirūpinkite šviesiais, natūralios medžiagos, laisvais, prakaitą sugeriančiais drabužiais;
- 1.2. jei turite galimybę, išrenkite namuose kondicionierių arba išsigykite ventiliatorių;
- 1.3. pasirūpinkite geriamojo vandens atsargomis;
- 1.4. jei gyvenate nuosavame name ir dažnai tenka būti lauke, pasirūpinkite pavėšine;
- 1.5. pratinkite organizmą prie karščio palaipsniui, tai labai svarbu kūdikiams ir vaikams (iki 4 metų), vyresnio amžiaus, turintiems antsvorio, sergantiems širdies ir kraujagyslių ligomis žmonėms;
- 1.6. jei turite galimybę, išvažiuokite iš didmiesčio, ypač tai patartina mamoms su kūdikiais ir vaikais (iki 4 metų), vyresnio amžiaus, turintiems antsvorio, sergantiems širdies ir kraujagyslių ligomis žmonėms;
- 1.7. pratinkite odą prie tiesioginių saulės spindulių palaipsniui ilgindami buvimo atokaitoje trukmę.

2. Kaitros metu laikykitės bendrų rekomendacijų:

- 2.1. dienos metu namuose langus uždenkite tamsiomis užuolaidomis, žaliuzėmis ar ritininėmis užuolaidomis. Vėdinti patalpas rekomenduojama nakties metu;
- 2.2. daugiau laiko praleiskite vėsiose patalpose, be reikalo neikite į lauką, prireikus išeiti, stenkitės būti šešėlyje;
- 2.3. ribokite buvimo karštyje trukmę, venkite saulėkaitos, tiesioginių saulės spindulių poveikio, ypač pavojinga užmigti saulės atokaitoje;
- 2.4. ribokite fizinį aktyvumą, pasivaikščiavimams rinkitės rytinį ar vakarinį laiką;
- 2.5. atviras kūno vietas tepkite apsauginiu kremu nuo saulės, nešiokite akinius su ultravioletinių spindulių filtrais;
- 2.6. dėvėkite šviesius, natūralaus pluošto, laisvus, prakaitą sugeriančius drabužius. Lauke būtinai pridenkite galvą apdangalu arba dėvėkite kepurę, avėkite odinę avalynę;
- 2.7. gerkite dažniau nei troškina, geriausiai tinka stipresnės mineralizacijos be angliarūgšties vanduo (mineralinis, mineralizuotas ar pasūdytas). Smarkiai išprakaitavus patartina vartoti pomidorų, citrusinių vaisių, slyvų sulčių;
- 2.8. venkite alaus ir kitų alkoholinių gėrimų, skysčių su kofeinu, cukrumi ar saldikliais;
- 2.9. valgykite lengvai pasisavinamą maistą, geriausiai – daug vaisių ir daržovių;
- 2.10. jei turite gyvūnų, pasirūpinkite, kad jie neliktų be vandens ir pavėsio, nelaikykite jų atokaitoje.

3. Patarimai darbdaviams:

- 3.1. atkreipkite ypatingą dėmesį į darbuotojus, dirbančius lauko sąlygomis: parūpinkite natūralios medžiagos, prakaitą sugeriančių darbo drabužių, neleiskite darbuotojams dirbti išsirengus iki pusės, be galvos apdangalų;
- 3.2. asmenims, dirbantiems fizinį darbą, patarkite judėti gerokai lėčiau negu paprastai. Sumažinkite darbo krūvį žmonėms, dirbantiems lauke, nes kuo sunkesnis darbas, tuo daugiau šilumos pasigamina žmogaus organizme;
- 3.3. darbuotojams, dirbantiems karštyje, darykite specialias pertraukas vėsioje vietoje, kurių trukmę ir dažnumą nustatykite savo nuožiūra, tačiau ne rečiau nei kas 1,5 val.;
- 3.4. atkreipkite dėmesį, kad nuo perkaitimo dėl didelio fizinio krūvio karštyje daugiausia nukenčia žemdirbiai, statybininkai, kelininkai, sportininkai, kariai, pratybų metu dirbantys lauko sąlygomis.

4. Per karščius žmonės dažniausiai nukenčia dėl nudegimų nuo saulės, perkaitimo, saulės smūgio:

4.1. perkaitimo simptomai:

- 4.1.1. aukšta kūno temperatūra (gali pakilti iki 38–41°C);
- 4.1.2. odos paraudimas ir karščiavimas (oda neprakaituoja);
- 4.1.3. galvos skausmas ir svaigimas, spengimas ausyse, pusiausvyros sutrikimas;
- 4.1.4. stiprus ir padažnėjęs (iki 110–160 k/min.) pulsas ir kvėpavimas (per 20 k/min.);
- 4.1.5. troškulys;
- 4.1.6. mieguistumas, vangumas, nenoras judėti;
- 4.1.7. tokiai būklei užsitęsus, blogėja smegenų kraujotaka, gali aptemti sąmonė, atsiranda insulto rizika.
- 4.2. Pirmoji pagalba perkaitus:
 - 4.2.1. jei pajutote perkaitimo požymius ar pastebėjote kito žmogaus blogą savijautą, nelikite vienas ir nepalikite kito žmogaus vieno, o pasitelkite į pagalbą kitus asmenis;
 - 4.2.2. pajutę perkaitimo simptomus būtina kuo greičiau kviesti greitąją medicinos pagalbą arba nukentėjusįjį gabenti į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);
 - 4.2.3. apklokite ar įvyniokite nukentėjusįjį į sudrėkintą vandeniu (37°C) antklodę, paklodę, rankšluostį, nuolat juos drėkinkite, jo veidą vilgykite vėsiu vandeniu;
 - 4.2.4. kai kūno temperatūra nukris iki 37,5°C, drėgną antklodę, paklodę, rankšluostį pakeisite sausa ir duokite išgerti ko nors vėsaus;
 - 4.2.5. labai patogu naudoti specialią antklodę iš kelių motorinės transporto priemonės pirmosios pagalbos rinkinio, bet paguldyti ir apkloti nukentėjusįjį reikia taip, kad auksinė pusė šios antklodės būtų prie kūno (vėsintų jį), jei sidabrinė bus prie kūno, jį šildys;
 - 4.2.6. jei nukentėjusysis be sąmonės, guldykite jį ant šono, vėdinkite, niekuo negirdykite ir skubiai kvieskite greitąją medicinos pagalbą ar vežkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę);
- 4.3. saulės smūgio simptomai:
 - 4.3.1. galvos skausmas ir svaigimas, spengimas ausyse, mirgėjimas akyse;
 - 4.3.2. išbalusi oda, šaltas prakaitas, bendras silpnumas;
 - 4.3.3. pykinimas, vėmimas;
 - 4.3.4. padažnėjęs kvėpavimas ir pulsas;
 - 4.3.5. aukšta kūno temperatūra (gali pakilti iki 41°C);
 - 4.3.6. sąmonės netekimas, apalpinimas;
 - 4.3.7. galima mirtis nuo edemos (smegenų paburkimo), jei nukentėjusiajam nesuteikiama pirmoji pagalba;
- 4.4. pirmoji pagalba esant saulės smūgiui:
 - 4.4.1. skubiai išveskite ar išneškite nukentėjusįjį iš karštos aplinkos į pavėsį ar vėsią vietą;
 - 4.4.2. paguldykite jį truputį pakelta galva arba pasodinkite;
 - 4.4.3. atsagstykite ir atlaisvinkite drabužius, ypač apykaklę;
 - 4.4.4. vėdinkite vėduokle, ventiliatoriumi ar kita priemone;
 - 4.4.5. apipurškite ar suvilgykite veidą vandeniu;
 - 4.4.6. ant galvos dėkite šaltą kompresą, jei yra galimybė, su ledu;
 - 4.4.7. pasiūlykite atsigerti;
 - 4.4.8. jei nukentėjusįjį pykina, duokite išgerti ko nors rūgštaus (pvz., vandens su citrinos sultimis);
 - 4.4.9. jei nukentėjusysis be sąmonės, guldykite ant šono, vėdinkite, niekuo negirdykite ir skubiai kvieskite greitąją medicinos pagalbą ar vežkite į artimiausią asmens sveikatos priežiūros įstaigą (ligoninę).

Parengta pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos rekomendacijas

**CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOS, KAIP ELGTIS
KILUS RADIACINIAM PAVOJUI**

1. Kilus radiaciniam pavojui dėl branduolinės avarijos ar panaudoto branduolinio ar radiologinio sprogstamojo įtaiso ar bombos, dėl kurio susidarė radioaktyviųjų medžiagų dalelių debesis:

1.1. klausykite pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;

1.2. nepasiduokite panikai, perspėkite artimuosius, kaimynus;

1.3. jei važiuojate automobiliu – sandariai uždarykite langus, išjunkite vėdinimo ir šildymo sistemas, ventiliatorius, užsidenkite kvėpavimo takus. Skubėkite namo ar į darbą, ar į kitą visuomeninį pastatą, jei esate netoli. Jei visuomeninių pastatų pasiekti neįmanoma, sustokite saugioje vietoje, jei karšta – pavėsyje ir, išjungę automobilio variklį, klausykite radijo pranešimų. Toliau važiuoti ar išlipti galite, tik kai bus paskelbtas atitinkamas pranešimas;

1.4. jei esate netoli nelaimės, sprogimo vietos – nelieskite jokių daiktų, jie gali būti radioaktyvūs:

1.5. negerkite, nevalgykite, nerūkykite užterštoje vietoje ar šalia jos;

1.6. jei esate lauke, eikite į vidų;

1.7. jei esate uždaroje patalpoje, kurių sienos ir langai nepažeisti, pasirinkite slėptuve vidinėje pastato dalyje esančią patalpą su kuo mažiau langų arba eikite į rūšį. Jei langai išdužę – pagal galimybę pasirinkite kitą saugų kambarį, esantį pastato gilumoje;

1.8. išjunkite vėdinimo, oro tiekimo, kondicionavimo sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite, ar nėra plyšių, užsandarinkite lipnia juosta būsto langus ir duris;

1.9. pasirūpinkite vaikais ir kitais artimaisiais, kuriems reikia pagalbos;

1.10. jei būtina išeiti į lauką, saugokite kvėpavimo takus nuo dulkių ir dūmų: užsidenkite vienkartinė kauke, nosine ar rankšluosčiu. Jei turite, dėvėkite dujokaukę ar respiratorių;

1.11. suvarykite netoli esančius gyvulius, naminius gyvūnus į tvartus, pastatus, uždarykite šiltnamius, uždenkite šulinius;

1.12. grįžę iš lauko, būtinai nusivilkite viršutinius drabužius, nusiaukite batus ir, sudėję juos į polietileninį maišą, išneškite iš gyvenamųjų patalpų. Tada kruopščiai su muilu nusiprauskite duše, ypač atidžiai būtina išsitrinkti galvą;

1.13. kruopščiai nuprauskite lauke buvusius naminius gyvūnus (kates, šunis ir kt.);

1.14. valgyti ir gerti galima tik maistą ir gėrimus, kurie buvo sandariai uždaryti – konservus, gėrimus buteliuose, sandariose pakuotėse. Kitą maistą ir vandenį bus galima vartoti leidus visuomenės sveikatos specialistams;

1.15. jei nurodyta evakuotis, pasiimkite būtiniausius daiktus:

1.15.1. pirmosios medicinos pagalbos vaistinėle. Nepamirškite reguliariai vartojamų vaistų;

1.15.2. dokumentus (pasas, gimimo ir santuokos liudijimas, atestatas, diplomas, nuosavybės dokumentai);

1.15.3. pinigų (grynieji pinigai, kreditinės kortelės, vertybiniai popieriai, brangenybės);

1.15.4. šeimos relikvijas, kelias nuotraukas;

1.15.5. ilgai negendančių maisto produktų (2–3 dienoms);

1.15.6. geriamojo vandens;

1.15.7. reikalingų drabužių (pagal sezoną);

1.15.8. tualetinius reikmenis;

1.15.9. asmeninės apsaugos priemonės (jei turite);

1.15.10. nešiojamąjį radijo imtuvą ir žibintuvėlį, atsarginius elementus, degtukus, konservų atidarytuvą;

1.15.11. mobiliųjį telefoną ir jo įkroviklį;

1.16. jei radioaktyviajame debesyje ar jo iškritose yra radioaktyviojo jodo, civilinės saugos specialistai, siekdami apsaugoti skyd liaukę, rekomenduoja atlikti jodo profilaktiką. Jodo tabletes pradėkite vartoti tik tuomet, kai apie tai bus paskelbta per visuomenės informavimo priemones. Jodo profilaktika – tai kalio jodido (KI) arba kalio jodato (KIO₃) tablečių (kai jų nėra, tinka 5 % jodo tinktura) vartojimas. Stabiliojo jodo preparatų vienkartinė paros dozė žmonių grupėms:

1.16.1. suaugusieji iki 40 metų (tarp jų nėščios ir maitinančios moterys) ir 13–16 metų paaugliai išgeria 130 mg kalio jodido arba 170 mg kalio jodato;

1.16.2. vaikams nuo 3 iki 12 metų skiriama 65 mg kalio jodido arba 85 mg kalio jodato, tai sudaro pusė suaugusiųjų dozės;

1.16.3. kūdikiams nuo 1 mėnesio iki 3 metų duodama 30–35 mg kalio jodido arba 40–45 mg kalio jodato. Tai ketvirtis suaugusiųjų dozės;

1.16.4. naujagimiams iki 1 mėnesio skiriama 15 mg kalio jodido arba 20 mg kalio jodato. Tai aštuntadalio suaugusiųjų dozės;

1.17. vienkartinė stabiliojo jodo dozė apsaugo skyd liaukę 24 valandas. Naujagimiams iki 1 mėnesio amžiaus skiriama vienkartinė stabiliojo jodo dozė. Nėščioms ir maitinančioms moterims – ne daugiau kaip dvi vienkartinės dozės. Kitoms gyventojų grupėms gali būti skiriamos kelios vienkartinės dozės, bet ne daugiau kaip 10. Geriausia jodo tabletes gerti po valgio. Vaikams patogiau jas duoti ištirpintas bet kokiam gėrime ar skystuose vaikų maisto produktuose. Ištirpintos tabletės išgeriamos nedelsiant, nes greitai tampa neaktyvios.

1.18. neturint tablečių, galima vartoti 5 % jodo tinkturą: vaikams iki 2 metų 1–2 lašai 5 % jodo tinktūros skiriami 3 kartus per dieną ne ilgiau kaip 7 paras. Vaikams nuo 2 metų ir suaugusiems skiriami 3–5 lašai 5 % jodo tinktūros 3 kartus per dieną ne ilgiau kaip 7 paras;

1.19. stabiliojo jodo preparatai veikia tik skyd liaukę, bet neapsaugo nuo kitų jonizuojančiosios spinduliuotės rūšių poveikio. Be to, dalis žmonių yra alergiški jodui ar turi skyd liaukės susirgimų. Tokiu atveju siūlome iš anksto pasikonsultuoti su gydytoju;

1.20. būkite įsijungę Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą, klausykite skelbiamų pranešimų bei vykdykite civilinės saugos rekomendacijas.

2. Jei radote neįprastomis aplinkybėmis (transporto avarijos metu, viešoje vietoje ir t.t.) ar pamatėte daiktą, pažymėtą radioaktyviuoju ženklu:

2.1. nedelsdami skambinkite bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir informuokite apie radinį;

2.2. laikykitės kuo toliau nuo daiktų, pažymėtų radioaktyvumo ženklu, bet kokio regimo dūmų ar garų šaltinio;

2.3. nelieskite jokių daiktų, esančių aplinkui, nes jie gali būti radioaktyvūs;

2.4. kuo skubiau išėikite iš pavojingos zonos. Eikite prieš vėją nuo įvykio vietos. Saugus nuotolis nuo galimai užterštos zonos ribos – mažiausiai 30–50 metrų;

2.5. patarkite žmonėms kuo toliau pasitraukti nuo įvykio vietos, kol atvyks specialiosios tarnybos;

2.6. sužeistieji įvykio vietoje taip pat gali būti užteršti radioaktyviosiomis medžiagomis;

2.7. negerkite, nevalgykite, nerūkykite zonoje, kurioje esate, nes ji gali būti užteršta;

2.8. laukite, jei įmanoma, saugioje vietoje atvykstančių tarnybų ir informuokite jas apie įvykio aplinkybes;

2.9. jei išėjote anksčiau nei atvyko specialistai, grįžę namo, pasikeiskite viršutinius drabužius ir sudėkite juos į polietileninį maišą, nusiplaukite rankas, nusiprauskite veidą, jei turite galimybę – nusiprauskite duše ir klausykite skelbiamų per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją pranešimų ir vykdykite civilinės saugos rekomendacijas.

Parengta pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos rekomendacijas

REKOMENDACIJOS KAIP ELGTIS PUOLANT BITĖMS, ŠIRŠĖMS, VAPSVOMS IR KAMANĖMS

1. Įgėlimo rimtumą lemia keletas faktorių: vabzdžio rūšis, įgėlimų vieta kūne, įgėlimų skaičius bei žmogaus jautrumas. Įgėlimo išvengti ne visuomet įmanoma, bet atsargus elgesys gali padėti.

Kaip apsisaugoti nuo vabzdžių įkandimų.

2. Atsargiai vaikščiokite basi po žydinčią pievą. Atsiminkite, kad geliančiąsias skraiduoles vilioja prakaito kvapas, ryškių spalvų gėlėti drabužiai. Venkite vietų, kur formuojamos gyvatvorės, pjaunama ar šienaujama žolė.

3. Atvirose vietose atsargiai valgykite ledus, gerkite kvapius ir saldžius gėrimus.

4. Nebūkite arti avilio, ypač bičių išskridimo iš avilio juostoje. Neerzinkite vabzdžių, nesistenkite jų vaikyti. Lėtai, be panikos, nedarydami staigių judesių, nemosikuodami rankomis, atsitraukite (jei įmanoma į patalpą, kurioje galima užsidaryti).

5. Įgėlus vabzdžiui:

5.1. Pasišalinkite iš vietos, kurioje jus sugėlė. Pavojaus atveju bitė paskleidžia kvapą, kuris privilioja kitas bites. Jei liksite įvykio vietoje, jus gali vėl sugelti;

5.2. Kuo skubiau kvieskite greitąją medicinos pagalbą, jei žmogus alergiškas vabzdžių įkandimams arba atsirado alerginė reakcija (odos bėrimas, pabrinkimas, oda blykšta arba rausta, sutrinka kalba - tampa neaiški, nerišli, pasunkėja ar sutrinka kvėpavimas, prasideda švokštimas, galvos svaigimas, bendras silpnumas, pereinantį į mieguistumą, pykinimas, vėmimas, drebulys, viduriavimas, šaltkrėtis, pakyla temperatūra, greitėja pulsas, krinta kraujospūdis, netenkama sąmonės). Darykite dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą jei sustojo kvėpavimas ar širdies darbas;

5.3. Stenkitės kuo greičiau pašalinti geluonį. Bitės įgėlimo vietoje palieka geluonį ir gali įgelti tik vieną kartą. Tuo tarpu vapsvos, širšės geluonies nepalieka ir gali gelti daug kartų. Jei geluonis liko, kaip galima greičiau ištraukite jį staigiu judesiu ar bandykite pašalinti geluonį braukdami per jį nagu arba peiliu. Traukdami stenkitės nespausti gale esančio nuodų maišelio, kad nuodai neištekėtų. Įkastos vietos su geluonimi nespauskite, nes taip jo nepašalinsite, tik įspausite į organizmą papildomą dozę nuodų;

5.4. Nuimkite visus papuošalus (žiedus, apyrankes, kojų papuošalus), nes sugelta galūnė gali sutinti;

5.5. Įgėlimo vietą nuplaukite vandeniu ir muilu.

5.6. Dėkite šaltą kompresą - šaltą vandenį arba ledą, įvyniotą į audeklą (tiesiogiai ant odos ledo dėti negalima) - tai gali padėti sumažinti tinimą, niežulį bei skausmą.
